

שפה פשוטה

המכון הישראלי
להנגשה קוגניטיבית

האגודה לטיפול באדם עם
מוגבלות שכלית התפתחותית

מערך למידה בשפה פשוטה בנושא מוזיקה אפריקאית

מהי מוזיקה אפריקאית?

מוזיקה אפריקאית היא מוזיקה מיבשת אפריקה.

יבשת אפריקה היא יבשת גדולה.

ביבשת אפריקה יש 54 ארצות, לדוגמה

אתיופיה, קניה ומדגסקר.

ביבשת אפריקה יש הרבה אזורים

וארצות, ולכן יש הרבה סוגים של מוזיקה אפריקאית.

המוזיקה האפריקאית היא חלק מההיסטוריה ומהתרבות של יבשת אפריקה.

ההורים והמורים באפריקה מלמדים את הילדים לשיר ולנגן מוזיקה אפריקאית.

ככה המוזיקה האפריקאית עוברת מדור לדור – מהסבים אל ההורים ומההורים

אל הילדים.

באפריקה אנשים מנגנים מוזיקה אפריקאית גם בזמן שעסוקים בדברים אחרים.

לדוגמה, כשהולכים ברגל, כשמספרים סיפורים, כשעובדים, כנפגשים עם

חברים או כשלומדים.

אנשים באפריקה מנגנים מוזיקה אפריקאית גם באירועים מיוחדים.

לדוגמה האנשים באפריקה מנגנים בחגים, בטקסים דתיים (לידה של תינוק,

חתונות או לוויית), בהופעות ובהצגות.

למוזיקה האפריקאית יש קצב.

הקצב קובע אם המוזיקה היא מהירה או איטית.

איזה כלי נגינה יש במוזיקה האפריקאית?

במוזיקה אפריקאית יש כלי נגינה מיוחדים.

כלי הנגינה עשויים מחומרים שיש בטבע.

לדוגמה, עץ, עור של חיה (פרה, עז), דלעת אפריקאית ואגוזים.

במוזיקה האפריקאית יש 5 קבוצות של כלי נגינה:

1. כלי הקשה – תופים

2. כלי הקשה

3. כלי הקשה – שקשוק

4. כלי פריטה

5. כלי נשיפה

כלי הקשה – תופים

בתרבות של אפריקה התופים הם כלי הקשה חשובים.

התופים עשויים מעץ, דלעת אפריקאית, במבוק ועור של חיה.

לפעמים יש בתופים גם חבלים.

לפעמים לאנשים חשובים באפריקה יש תופים גדולים מאוד.

יש סוגים שונים של תופים אפריקאים.

דרך התיפוף על התוף המתופפים (האנשים שמנגנים בתופים) יכולים להודיע

הודעות לאנשים שגרים בכפר.

לדוגמה, להודיע הודעה משמחת על לידה של תינוק, להודיע הודעה עצובה

על אדם שמת, להודיע על מלחמה.

המתופפים על התופים קובעים את הקצב של הריקוד – ריקוד איטי או ריקוד מהיר.

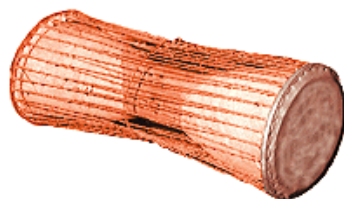
דוגמאות של תופים אפריקאים

תוף ג'מבה

תוף בֶּנְדֻדָּה

אדוֹנְדוֹ - תוף מֶדְבָּר

תוף קונגה

סרטון: תופים אפריקאים וצורות שונות של תיפוף.

<https://youtu.be/vZQGRuRb-Kk?si=ejSn3qHdmvnGg0CF>

כלי הקשה

בכלי הקשה הנגנים מקישים או מתופפים על הכלים עם מקלות או עם הידיים והאצבעות.

דוגמאות של כלי הקשה

קלימֶבָה (פסנתר אגודל) עשוי מעץ ומתכת.

דלעת קצב עשויה מחצי דלעת ובתוכה יש צדפים.

קסילופון מרימבה עשוי מעץ.

כלי הקשה – שקשוק

בכלי הקשה – שקשוק הנגנים מחזיקים בידיים או קושרים לרגליים את כלי ההקשה.

כשהנגנים מזיזים את הידיים או את הרגליים, החלקים של כלי ההקשה נוגעים זה בזה, ואז שומעים את הצלילים של כלי השקשוק.

דוגמאות של כלי שקשוק

פעמון שייקר עשוי מקליפות של עץ אגוז.

רעשן עשוי מעשב (סוג של דשא) יבש.

צמיד מרקס עשוי מקליפות של שקדים.

כלי פריטה

כלי נגינה עם מיתרים.

מיתרים הם חוטים מתוחים בכלי הנגינה.

לדוגמה לגיטרה יש מיתרים.

בכלי פריטה הנגנים מזיזים את המיתרים עם האצבעות או עם **מפְּרָט**.

כשהמיתרים זזים, שומעים את הצלילים של כלי הפריטה.

מפְּרָט הוא לוח קטן מאוד.

הנגנים מחזיקים מפְּרָט באצבעות ומנגנים, לדוגמה

בגיטרה.

דוגמאות של כלי פריטה

קוֹרָה עשוי מחצי דלעת אפריקאית ומעור של חיה.

לקוֹרָה יש 18 מיתרים.

קונטינגו עשוי מעץ.

לקונטינגו 5 מיתרים.

גוני עשוי מדלעת אפריקאית ועור של חיה.

לגוני 6 מיתרים עבים.

כלי נשיפה

כלי נגינה שהנגנים צריכים לנשוף לתוך הפייה שלהם.

כדי לנשוף הנגנים מוציאים אוויר מהריאות.

פייה היא פתח בקצה של כלי הנשיפה.

הנגנים שמים את הפה שלהם על הפייה, נושפים ומנגנים.

דוגמאות של כלי נשיפה

חליל עשוי מעץ או מבמבוק

חליל פאן עשוי מעץ

בחליל פאן יש 10 צינורות עץ מחוברים.

סיכום

מוזיקה אפריקאית היא חלק חשוב בחיים של האנשים באפריקה.

אנשים באפריקה רגילים לשמוע מוזיקה אפריקאית במפגשים עם חברים, בזמן

שהולכים ברגל, בחגים, באירועים מיוחדים וגם בעבודה.

מוזיקה אפריקאית מנגנים עם כלים מיוחדים.

תוף הוא כלי נגינה חשוב באפריקה.

יש סוגים שונים של תופים במוזיקה האפריקאית.

במוזיקה האפריקאית יש גם כלי הקשה מיוחדים וגם כלי פריטה וכלי נשיפה.

